

Zakon o proračunskem prispevku iz osebnih dohodkov delavcev je v 12. členu določil, da občinski ljudski odbori za posamezne gospodarske organizacije lahko predpišejo dopolnilni proračunski prispevek, ki pa ne sme presegati 10 % rednega proračunskega prispevka iz osebnega dohodka.

Dopolnilni proračunski prispevek lahko predstavlja močan faktor za povezavo gospodar. organizacij v okviru komune in za razumno izravnavanje osebnih dohodkov v posameznih podjetjih. V višini predpisanega dopolnilnega prispevka, bi se morala torej odražati določena politika občinskega ljudskega odbora do posameznih gospodarskih organizacij. Kakor zveza

glede izrednega prispevka, bi morale tudi občine glede dopolnilnega prispevka določiti, da ga plačujejo le gospodarske organizacije, v katerih so prejemki posameznikov za določen odstotek višji od tarifnih postavk.

V večini primerov pa so občine — tudi na Gorenjskem — predpisale dopolnilni proračunski prispevek pavšalno, in sicer v najvišjem možnem odstotku.

Ker so pavšalno predpisovale dopolnilni prispevek, so se občine sprice določil Uredbe o ureditvi razmerij v zvezi z razpolaganjem s čistim dohodkom in sredstvi gospodarskih organizacij, znašle v nerodnem položaju. 42. člen te Uredbe predvideva, da smeje gospodarske organizacije izplačevati delavcem osebnih dohodke preko višine

tarifnih postavk le tedaj, če so dosleje po periodičnih obračunih zadosti čistega dohodka. Ker se dopolnilni prispevek obračunava iz osebnega dohodka posameznih delavcev, ga torej pred periodičnim obračunom ni mogoče izplačevati, razen v primeru, da se znižajo sedanje tarifne postavke delavcev. Dopolnilnega prispevka se tudi ne da akontirati, prav tako, kot se doslej ni dalo uporabljati dobička, preden dobiček ni bil izkazan.

Na Stajerskem (v Mariboru) so zategadelj nekateri občinski odbori sklenili počakati s predpisovanjem dopolnilnega prispevka do polletnih bilanc. Verjetno bo tudi na Gorenjskem potrebno storiti kaj podobnega. ABC

AKTUALNO VPRAŠANJE

ŠMARJETNA GORA V PRVOMAJSKI PREOBLEKI

Tisti Kranjčani, ki se nikakor niso mogli odločiti za daljše izlete, so 1. maja obiskali Šmarjetno goro. Od ranega jutra do poznega večera je bilo po poteh, ki vodijo proti vrhu in po sončnih pobočjih živahno vrvenje. Kako je bilo na vrhu, vam pa dovolj zgovorno pripoveduje naša slika.

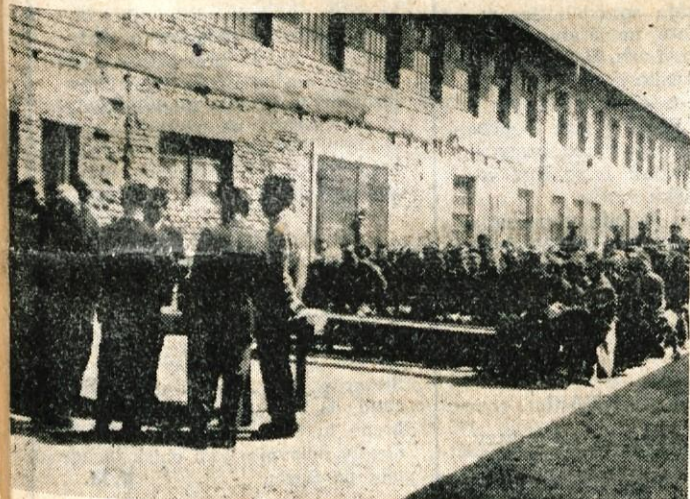
GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI, ŠT. 34 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 5. MAJA 1958

Prvomajske razglednice

Delovni kolektivi podjetij so počastili Praznik dela z internimi proslavami. Med ta podjetja se je uvrstila tudi »Zvezda«, tekstilna oplenjevalnica in tkalnica v Kranju, ki je dočela 1. maj v preurejenih in prepleksanih prostorih. — Na sliki: prvomajske proslave v Zvezdi

Tržič je 1. maj proslavil s pomembno delovno zmago. Nad 100 občanov je prisostvovalo slovesni otvoritvi nove, moderno opremljene pekarnice.

Mnogi izletniki iz Kranja in bližnje okolice so na 1. maj obiskali izletniško točko Mohor nad Bašljem pri Predvdvoru.

Občni zbor Gorenjske turistične podzveze Turizem začčenja dobivati svoje mesto v družbeno ekonomskem življenju

LETOS VEČ PRIZADEVANJ, DA BI BILA BOLJŠA TURISTIČNA SEZONA — PREDLOG O TEKMOVANJU TURISTIČNIH DRUŠTEV PRI UREJEVANJU ZUNANJE PODOBE KRAJEV

Sele novi komunalni sistem je aktiviziral vse lokalne gospodarske možnosti, ker na njihovem izkoriščanju bazira že sam obstoj komun; sele z uvedbo tega komunalnega sistema se je začelo postavljati tudi vprašanje razvoja turizma kot zelo pomembne veje lokalnega gospodarstva na Gorenjskem.

To ugotovitev je na torkovem I. letnem obnem zboru Gorenjske turistične podzveze poudaril predsednik upravnega odbora

tov. Dušan Horjak. Potem, ko je v svojem uvodnem poročilu analiziral vlogo turizma v lokalnem in širšem družbeno ekonomskem življenju, je tov. Horjak prikazal nekatere konkretne probleme, ki vplivajo na razvoj gorenjskega turizma.

Avtobusni promet je v našem okraju že dokaj urejen. Skoraj ni kraja na Gorenjskem, ki ne bi imel avtobusne zveze; samo Kranj ima z Ljubljano dnevno nad 150 obojestranskih linij. Na-

sprotje tega pa je železniški promet, ki se ni zboljšal (še vedno stari vagoni, počasna vožnja zaradi slabe proge, zamude, neustrezen vozni red itd.). Celoten problem bo rešen sele, ko bo do leta 1960/61 gorenjska proga rekonstruirana in elektrificirana. Uveden pa je letalski promet, ki je povezal Bled z drugimi jugoslovanskimi letovišči ter z inozemstvom.

Mnoge gorenjske ceste so slabe, dasiravno daje OLO Kranj izmed vseh okrajev povprečno na km/ceste največ sredstev. Veliko manj razumevanja za urejanje tega problema pa kaže republiška cestna uprava.

V zaključni fazi je gradnja žičnic v Kranjski gori (na Vitrancu) in pri Cerkljah (na Kravcu). Obe žičnici bosta letos odprti. Žičnica v Kranjski gori bi bila ob večji pomoči krajevnih činiteljev že lahko dograjena. Z dograditvijo teh žičnic, zraven pa še žičnice pod Voglom v Bohinju ter kasneje žičnice na Zelenico pri Tržiču bo problem žičnic na Gorenjskem v glavnem urejen.

V osnovni panogi turistične dejavnosti, v gostinstvu, nekateri podjetja kažejo uspešna prizadevanja. To velja zlasti za ho-

tele v Bohinju in deloma na Bledu. Nikakor pa v tem pogledu niso zadovoljive razmere v Gornjesavski dolini. ObLO Jesenice se bo moral bolj zanimati za ureditev teh razmer, vendar to urejanje zahteva bržkone tudi temeljite kadrovske spremembe v nekaterih podjetjih.

Hotelsko - gostinska podjetja so se pred letošnjo sezono bolje uredila, vendar ne vsa in dovolj. Ob sodelovanju Obrtne in Trgovinske zbornice se letos predvideva rekonstrukcija mnogih obstoječih oziroma izgradnja novih objektov (toda spet — najmanj v Gornjesavski dolini). Na turizem bo letos ugodno vplival tudi zelo soliden in obširen program prireditvev in razvedrila, zlasti na Bledu in v Bohinju.

Bolj pa bo treba skrbeti tudi za prikupno zunanjo podobo naših krajev. Gorenjska naj v tem pogledu spet dobi svoj turističen karakter. V ta namen naj bi uvedli tekmovanje med turističnimi društvi, katero bo lepše uredilo svoj kraj.

Tov. Horjak je nato obširno obrazložil tudi potrebo po spremembi vsakoletnega Gorenjskega sejma iz drobno obrtniškega

(Nadaljevanje na 2. strani)

20 tisoč gorenjskih mladincev bo sodelovalo v letošnji „Štafeti mladosti“

V četrtek, 8. maja bo vsa gorenjska mladina na nogah. Ta dan ob 17. uri bodo gorenjski mladinci prevzeli na Vršiču »Štafeto mladosti« od beneških oziroma goriških mladincev. Še isti večer bodo naši mladinci in opravili kar 87 km poti, in sicer od Kranjske gore preko Jesenic, Radovljice, Kranja do Medvod, kjer bodo ob 15.30 uri predali štafeto mladini ljubljanskega okraja.

Razen te glavne republiške štafetne proge so pripravile mladinske organizacije še deset lokalnih štafet, ki bodo nosile pozdrave mladosti iz drugih dolin in krajev naše Gorenjske. Izhodišča štafet bodo pred spomeniki talcev, v gozdovih, kjer so bile v času NOB hude borbe, iz tovarn... Tako bo jeseniška štafeta stekla 8. maja iz Radovne, kjer je bilo zatočišče borcev že 1941. leta. Mladinci Goreljeka bodo stekli z grobišča 79 borcev III. bataljona Prešernove brigade, ki so tamkaj 15. decembra 1943 junaško padli. Mladinci Tržiča bodo prinesli štafeto palico s koče pod Storžičem, kjer je bila 8. avgusta 1941. leta ustanovljena kranjsko-tržiška četa. Bohinjska štafeta bo prinesla pozdrave s partizanskih Gorjuš, kjer je bil 14. oktobra 1944. leta ustanovljen prvi Narodnoosvobodilni odbor. Štafeta cerkljanskih mladincev bo štartala s Kravca, ki je zlasti leta 1942 odigral v NOB zelo važno vlogo.

Štafete bodo štartale tudi iz drugih zgodovinskih krajev, in sicer iz Begunj, Ziri, Poljan, Skofje Loke, Selc, Jezerskega

in drugod. Lokalne štafete, ki se bodo združevale z glavno štafeto vzdolž vse glavne proge, bodo lepa manifestacija gorenjske mladine in ostalega prebivalstva. Prireditelji menijo, da bo na vseh štafetah sodelovalo približno 20 tisoč gorenjskih mladincev.

NAŠ RAZGOVOR

Nov začetek na starih izkustvih

V vseh podjetjih, razen v gradbeništvu in gostinstvu, so že izvolili nove delavske samoupravne organe. Skoraj povsod so se tudi že sestali novoizvoljeni člani delavskih svetov, izvolili svojega predsednika in upravni odbor.

Pri tem je zelo važna kontinuiteta dela. Še važnejše za nove organe pa je, da imajo jasno perspektivo pred seboj, da poznajo najvažnejše naloge, da imajo program dela. Če tega ni, bi se utegnilo zgoditi, da se bodo izgubljali — posebno v začetni dobi — v drobnjakarstvu, da bodo na vrat na nos reševali le tista posamezna vprašanja, ki bi jih dobili od vodilnih uslužbencev v formalno potrjevanje.

O tem vprašanju smo se pogovorili z nekaterimi novoizvoljenimi predsedniki delavskih svetov, ki so nam tole povedali:

Jože Finžgar, v Kemični tovarni Podnart: »Nimamo še na-

črtov za delo, vendar so nam naloge jasne. Najvažnejše je, da moramo po planu razvoja našega podjetja za dvakrat povečati proizvodnjo do 1.1959. Zato moramo že letos kreniti na to pot. Težave pa so z investicijskim programom, z delovno silo itd. Na prvem zasedanju sicer še nismo razpravljali o tem, toda ko se bomo spet sestali, bomo pa že morali rešiti nekaj konkretnih takih vprašanj in razpravljati o daljši perspektivi sploh.«

Peter Bernik iz Pekarne v Šk. Loki: »Naš načrt dela nas bo gнал, da se bomo morali zelo podvizati. Že letos imamo v načrtu preureditev pekarnice, da bi ustrezala osnovnim zahtevam, urediti in odpreti moramo mlečno restavracijo itd. To je že v zapisnikih dosedanjega delavskega sveta in novi svet mora nadaljevati započeto delo oziroma uresničiti, kar je bilo že sklenjenega in sprejetega, pa še ne uresničenega.«

Anton Posedi, tovarna IBI v Kranju: »Naloge, ki stoje pred nami, so že čisto jasne malone vsakemu članu kolektiva. Že 2 leti razpravljamo na raznih sestankih in sejah o tem. Dvigniti moramo namreč predelnico za eno nadstropje, dokončati rekonstrukcijo in montažo strojev za pragi gradel. Vrsta težav in problemov je v tem, vsi pa so, kot sem že omenil, vsem članom DS že znani, vsaj načelno. Razen tega pa nameravamo uvesti še posebne študijske ure, kjer bomo proučevali in tolmačili razne zakone in podobno.«

Približno take odgovore smo prejeli tudi v Tovarni lepence v Tržiču in od nekaterih drugih kolektivov. Novi organi se lotiteva svojih nalog z velikim poletom, pa tudi čutom odgovornosti in upati je, da bodo kaj kmalu premagali začetne težave ter nadaljevali delo ob starih izkušnjah.

K. M.

PABERKI PO SVETU

DVOJNO MERILO

Ob povečanju radioaktivnosti po zadnjih sovjetskih poizkusih z atomskim orožjem, so zagnali nekateri časopisi v ZDA in drugod po svetu velik hrup. Pisali so o vsesplošni nevarnosti, ki jo povzroča atomski prah in se zgražali nad nečloveškimi postopki sovjetskih znanstvenikov.

Pred kratkim pa so v ZDA preizkušali nove vrste atomskega orožja. S tem v zvezi je agencija United Presse objavila med drugim tudi tole vest: »V ZDA se je zaradi atomskega prahu, ki so ga povzročili atomski poizkusi z nuklearnim orožjem v Nevadi, povečala radioaktivnost. Toda Komisija za atomsko energijo (AEC) meni, da je nevarnost za zdravje in nasledstvene lastnosti tako majhna, da se jo lahko zanemari.«

PRISTRANOST

Prejšnji petek je »New York Times« pozdravil izjavo premiera Saudove Arabije prestolonaslednika Fejsala, da se njegova država ne bo priključila niti Združenim arabskim republikam niti Arabski federaciji.

»Ta korak,« z očitnim veseljem ugotavlja list, »postavlja pregrado ambicijam egiptovskega predsednika Gamala Abdela Naserja.« Na ta način bo po mnenju »New York Timesa« preprečena možnost, da Arabija postane »še en Naserjev satelit«.

Nikjer pa ni nič napisanega o razsodnosti druge odločitve.

TUDI AMERIČANI NA MESEC?

Agencija France Presse javlja, da je vrhovna komanda ameriških oboroženih sil sicer demantirala pisanje nekega britanskega lista, da bo konec aprila lansirana raketa na Mesec, vendar je v demantiju pripomnila, da bo poizkus izveden pozneje, vsekakor pa še to leto.

IZGON

Ameriški državljani finskega porekla Wiljem Hejkili je bil pred kratkim izgnan iz ZDA, ker je bil baje svoj čas član Komunistične partije. Hejkili je bil v ZDA že od drugega leta starosti.

»Washington Post« piše v svoji številki z dne 22. 4. o tem izgonu naslednje: »V petek popoldne so ga zaprli organi emigracijske službe, ko je odhajal z dela. Niso mu dovolili niti da bi uredil svoje zadeve, niti da bi vzel s seboj prtljago in se poslovil od svoje žene. Zvlekli so ga v letalo, ki je letelo za Helsinke.« ABC

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOCI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

Občni zbor Gorenjske turistične podzveze

Le posamezni dnevi bodo lepi, v splošnem pa bo prevladovalo nestalno vreme s padavinami in ohladitvijo.

(Nadaljevanje s 1. strani)

(cehovskega) in delno industrijskega v institucijo, ki bi prikazovala predvsem turistično dejavnost, hkrati pa ne bo zanemarila tudi drugih področij. V razpravi je potem predsednik OLO tov. Vinko Hafner poudaril, da turizem na Gorenjskem začenja dobivati svojo pravo vlogo v družbeno ekonomskem življenju. Vendar gre šele za začetek, ki pa je že prinesel nekaj uspehov, tako da zadnji dve leti smatramo za prelomnico v razvoju turizma oziroma njegovega učinkovanja v gospodarskem življenju Gorenjske.

Turizem ima tudi velik družbeni pomen, je dejal tov. Hafner Vinko. Po eni strani vpliva na

dviganje kulturne, etične ravni prebivalstva, po drugi strani pa posameznikom lahko kvari njihov odnos do osebnosti in nacionalne časti in podobno. V naših družbenih pogojih moramo razvijati turizem na pravih kulturno etičnih in ne le zgolj na pridobitniških osnovah. Hkrati pa je tov. Hafner poudaril, da turizem ni moč uspešno razvijati brez ustreznega sodelovanja celotnega prebivalstva.

Tajnik Republiške turistične podzveze ing. Hugo Weiss pa je v svoji razpravi poudaril uspehe, dosežene že v prvem letu Gorenjske turistične podzveze, ki jo je postavil za vzgled turističnim podzvezam v drugih okrajih.

LJUDJE IN DOGODKI
Naser v Moskvi

Po vsem svetu budno spremljajo obisk predsednika Združenih arabskih držav Naserja v Sovjetski zvezi. Na Vzhodu, ker je njegov gost in to z občutljivega področja Bližnjega vzhoda, na Zahodu, ker si še niso docela na jasnem glede posledice tega obiska, na Bližnjem vzhodu pa da bi videli, kakšen odnos ima ena od največjih svetovnih velesil do prebujenih arabskih dežel.

Obisk ima torej poseben pomen. Naser je tudi redki gost v tujini in je kot predsednik republike pravzaprav obiskal samo dve državi: Saudovo Arabijo in Jugoslavijo.

Pravijo, da so v Sovjetski zvezi zdaj priredili arabskemu voditelju zmagoslaven sprejem. Sam obisk in tudi sprejem kažejo torej pomembno in veliko vlogo, ki jo igra danes Naser in arabski svet v svetovnem dogajanju.

Naserjeva vlada je prav v zadnjem času zaznamovala velike uspehe, ki nedvomno kažejo na njeno trdnost in moč. Samo nekaj tednov po združitvi Sirije in Egipta je dotedanja grožnja napetost na Bližnjem vzhodu znatno splahnula. Nova združena arabska republika se je takoj v začetku pokazala kot močan stebler miru in trdnosti na tem nemirnem področju.

Združitev pa je dala zamaha tudi vsem nacionalističnim in

družbenim silam v ostalih arabskih deželah. Čeprav so se nekatere polfevdalne arabske dežele v začetku postavljale bolj ali manj očitno po robu spojitvi Sirije in Egipta, zdaj pod pritiskom lastnih množic kažejo dosti prijaznejši obraz. Težnje k vsearabski združitvi pa postajajo v vseh arabskih deželah iz dneva v dan močnejše. Najboljši dokaz za to je občutna sprememba v doslej nedotaknjeni Saudovi Arabiji, kjer se je absolutistična oblast kralja Sauda znatno okrnila.

Vsi ti politični in družbeni premiki na peščenih planotah Bližnjega vzhoda silijo tudi Zahodu, da revidira dosedanje politiko. V ZDA so menda že sprevideli, da je njihova posebna politika do Bližnjega vzhoda, tako imenovana Eisenhowerova doktrina doživela stečaj. Zahodno časopisje je prenehalo napadati Naserja in ga ponekod celo hvalilo kot modrega in sposobnega državnika.

Posledice spremenjenih zahodnih stališč se kažejo tudi drugod. Prav te dni so v Rimu podpisali sporazum med Egiptom in staro družbo siveškega prekopa. V ZDA pa so takoj zatem napovedali, da bodo deblokirali 30 milijonov dolarjev doslej »zamrznjenega« egiptovske imovine in jo dali na razpolago vladi Združenih arabskih republik. Tako počasi korak za korakom likvi-

dirajo posledice siveškega spora, brez javnega ponizanja napadalcev in v obojestransko korist.

Vse to so znamenja nove zahodne politike do arabskih dežel.

Zdaj sicer na Zahodu spet s privzdignjenimi obrvmi spremljajo Naserjev obisk v Sovjetski zvezi. So sicer nekateri skrajneži, ki si prizadevajo dokazati, da se s tem obiskom Naser dokončno opredeljuje za Vzhod. Toda le malokdo še nasleda takim naivnim, z blokovskimi interesi diktiranimi tolmačenji. Težko je prezeleti same izjave Naserja v Sovjetski zvezi, kakor tudi pisanje egiptovskega časopisa, ki glasno in jasno zagotavlja, da ta obisk pomeni izvajanje »politiške pozitivne nevtralnosti«, da je to ponovna »uvečanje bandunskih načel in dokaz, da politika blokovske neopredelivosti lahko služi kot temelj za odnose med narodi«.

Slovesni sprejem v Moskvi ni samo izraz spoštovanja do vodilnega arabskega državnika, marveč je tudi simbol zmagoslavja neodvisne politike Egipta. Ta politika je dolgo časa zadevala ob najhujših odporih med nekaterimi nazadnjaškimi arabskimi deželah, še bolj pa pri nekaterih velikih silah. Zdaj pa samostojna Naserjeva politika izven obstoječih blokov že daje prve, toda obilne sadove.

Martin Tomažič

Gorenjska ob Prazniku dela

V KRANJU

Razne prireditve v počastitev Praznika dela so se v Kranju začele že nekaj dni pred prvim majem. Podjetja, ustanove in šole so priredile interne proslave, medtem ko je bila osrednja prireditev na večer pred prvim majem na Titovem trgu v Kranju. Program je bil zelo vabljiv, saj sta bila ta večer na programu kar dva koncerta. Nastopila je godba na pihala DPD »Svoboda« Kranj in mešani pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja.

Koncertoma je sledil spreved z baklami, nato pa veliko prvomajsko zborovanje na Titovem trgu. Zborovanju je sledilo predvajanje filma.

Na 1. maj je bilo na kranjskih ulicah manj živahno kot sicer. Lepo sončno vreme je bilo izletnikom na moč naklonjeno. Zato so zarana zapustili mesto in pohiteli v bližnjo in daljnjo okolico. Avtobusi in vlaki so bili komaj kos številnim potnikom. Najbolj vneti prijatelji bele opojnosti pa so izkoristili ugodne snežne razmere in se potrudili do bližnjih smučišč, ki jih še vedno prekriva debela snežna odeja.

Tudi ostali dnevi so bili z vremenom naklonjeni in zato primerni za izlete. Lepo vreme so izkoristili tudi športna društva in druge telesno vzgojne organizacije, ki so v teh dneh priredile vrsto zanimivih športnih prireditev.

S.

NA JESENICAH

Medtem ko so po vrhovih krogov Jesenic goreli kresovi, je bila na večer pred praznikom dela v polno zasedeni dvorani jeseniškega gledališča osrednja proslava. Program so izvajali godba na pihala ter mešani pevski zbor »Svoboda« Jesenice ob spremljavi gledališkega orkestra. Podobne proslave so bile tudi na

Javorniku, Hrušici in drugih krajih jeseniške občine.

Prvega maja so odšli Jeseničani na izlete na Planino pod Golico, na Črni vrh, Poljane, Mežaklo, Korensko sedlo itd. Največ izletnikov — blizu 10 tisoč — je obiskalo Planino pod Golico. Tudi v naslednjih dneh praznovanja so prirejali Jeseničani izlete v okoliške kraje.

V Zirovnici je bila v počastitev 1. maja otvoritev kino dvorane za predvajanje filmov v cinemascope sistem. Prvi film v tem sistemu so predvajali na večer pred 1. majem.

Z.

V GORENJI VASI

Spored prvomajskih prireditev v gorenjevaški občini je pokazal, da tamošnji prebivalci niso hoteli zaostajati za drugimi občinami. Prvomajsko praznovanje, ki so ga združili s praznovanjem Dneva mladosti, se je začelo že 27. aprila. Med prireditvami smo zabeležili dramske predstave, kresovanja, proslave in razne športne prireditve. Solska mladina iz Gorenje vasi je uvrstila v spored praznovanja tudi izlet na Zirovski vrh, ki je odigral v NOB pomembno vlogo. Posledje bodo prireditve namenjene počastitvi Dneva mladosti. Praznovanje bo končno 25. maja.

S.

V LJUBNEM

Krajevni odbor SZDL v Ljubnem je na večer pred prvim majem priredil proslavo s peštrimi sporedom.

V slavnostnem govoru je tovariš Franc Cvenkelj prikazal delovne uspehe z različnih področij našega gospodarstva. Pionirji in pionirke so nastopili z deklamacijami in telovadno točko. Tamburaški zbor, ki je v tej sezoni gostoval tudi na tujih odrih, je bil za svoje izvajanje partizanskih in narodnih pesmi nagradjen z lepim aplavzom. Tudi ljubenski trio, ki je pred časom v radijski oddaji »Pokaži, kaj znaš« zasedel 2. mesto, ni razočaral. Pravo presenečenje pa je bila baletna točka ob spremljavi citer.

S to proslavo Ljubenci niso le dostojno proslavili Praznika dela, temveč so dokazali, da je v tej vasi kulturno življenje na zavirljivi višini. Po proslavi pa so mladinci pred domom Partizana zažgali kres, v domu pa se je ob veselih zvokih domačega tria razvil prijeten družabni večer.

L.

naša kronika

NOVE BRIGADE NA AVTO-CESTI

Pred tednom, kot smo že poročali, se je vrnila od dela na avto cesti prva letošnja mladinska delovna brigada »Staneta Žagarja« Gorenjske. Za svoje delo je bila trikrat proglašena za udarno.

Toda samokolnice na avto cesti se niso ustavile. Mladina Gorenjske bo sodelovala z ostalimi graditelji na tem velikem gradilišču do konca novembra. Dva dni pred vrnitvijo omenjene brigade je iz Kranja odpotovala četa 32 mladincev in mladink. Po vaseh in podjetjih pa se pripravljajo novih 60 mladincev, ki bodo šli na avto cesto 1. junija. Na dvomesečno delo bo šla kmečka in delovna mladina tudi v začetku avgusta, septembra in oktobra. Na strokovnih in drugih srednjih šolah pa se pripravljajo šolska mladina. Iz te bosta sestavljeni dve brigadi, ki bosta v izmenah sodelovali na avto cesti v času šolskih počitnic, in sicer v juliju in avgustu.

Zanimivo je, da so 3 mladinci iz prve brigade »Staneta Žagarja« kar ostali na avto cesti in se niso vrnili, 10 pa se jih je takoj po vrnitvi spet prijavilo za odhod k graditeljem na avto cesto.

K. M.

JESENJSKI ŽELEZARJI ODLIKOVANI

Na dan pred Praznikom dela je bila v zgornjih prostorih Kazine na Jesenicah lepa svečanost. Predsednik ObLO Jesenice France Treven je podelil odlikovanja 23 jeseniškim železarjem, ki so se posebno odlikovali z delom. Odlikovanja so bila podeljena v imenu predsednika republike Josipa Broza-Tita. 12 železarjev je prejelo medalje dela, 11 železarjev pa red dela III. stopnje. Uprava Železarne Jesenice pa je odlikovancem podarila knjige »Bili smo v Španiji«.

U.

DVOJE NOVIH GOSTIŠČ NA BLEDU

Za prvomajsko praznike so na Bledu odprli dveje novih gostišč. To sta gostilni »Zrimec« in »Pri Slosarju«. Obe gostilni so odprli z željo, da bi nudili gostom cenejšo hrano in tako omogočili večjemu številu delovnih ljudi obisk in odmor na Bledu.

K. M.

MED ZAMEJCI NA KOROŠKEM

Folklorna skupina Turističnega društva iz Bohinja je v aprilu gostovala v raznih krajih Koroške. Srečanje z brati, zamejci na Koroškem je bilo zelo prisrčno. V Borovljah, kjer so prireditvi bohinjskih kloristorov prisostvovali tudi naš konzul, vladni nadsvetnik iz Celovca, župan iz Borovelj ter drugi, so med drugim izrazili željo za tesnejše in pogostejše kulturne stike z obeh strani Karavank. Tamkajšnji pevski zbor je zaželel vrniti sedanji obisk Bohinjecem s svojim gostovanjem v Bohinju.

Turistično društvo v Bohinju je to ponudbo sprejelo in bo skušalo z gosti iz Borovelj dopolniti letošnji program kulturnih prireditev v Bohinju.

K. M.

KAZNOVANA HOTELSKO-GOSTINSKA PODJETJA

Pred začetkom letošnje turistične sezone je bilo v kranjskem okraju pregledanih 51 hotelov ter večjih gostišč. Ugotovljeno je bilo, da se ureditev teh hotelov in gostišč izboljšuje, vendar še ne povsod in dovolj. Okrajni higienski inšpektorat je kaznoval zaradi neurejenosti higiensko-tehničnih pogojev hotel na Jezerskem, »Korotan« na Jesenicah ter »Krim«, »Planinc« in Grajsko klet pri »Jelovici« na Bledu.

POŽAR UNIČIL 30 HA MLADEGA GOZDA

Na področju med Gozd Martuljkom in Dovjem se je v sredo popoldne vnel gozd. Zaradi močnega vetra in suhe trave se je požar hitro razširil in upepelil 30 ha mladega gozda. Po približni oceni sodijo, da je šlo samo na sadikah, ki so jih zasadili pred leti, za več kot 3 milijone škoda.

P.

MALA ANKETA • MALA ANKETA • MALA ANKETA

O DRUŽBENIH PLANIH

Precej občinskih ljudskih odborov na Gorenjskem je v teh dneh že sprejelo občinske družbene plane, drugje pa prav zdaj razpravljajo o njih. Zanimalo nas je, koliko so predstavniki delavskega upravljanja v podjetjih seznanjeni z družbenim planom svojih občin, kaj menijo o njem, kje so pomanjkljivosti in predvsem, če plani dajejo dovolj poudarka družbenemu standardu. Ker so bile prav v teh dneh volitve novih delavskih svetov, smo povprašali kar prejšnje predsednike delavskih svetov.

Tovariš Franc Jurgele, ki je bil predsednik delavskega sveta v kranjskem podjetju »Planika«, nam je med drugim dejal: »Z občinskim družbenim planom sem seznanjen, ker sem prisostvoval tudi razpravam o njem. Občinski ljudski odbor me je nekoč kot predsednika delavskega sveta povabil k razpravam. Menim, da občinski družbeni plan dobro zajema potrebe, seveda v okviru finančnih možnosti. Zelel bi le, da bi bilo tisto, kar plan predvideva, tudi uresničeno. Škoda le, da ni več sredstev za gradnjo stanovanj. Toda za sedaj ni možnosti. Če bi vsaj gradbeni načrti ne bili tako dragi, pa bi se dalo še marsikaj narediti. Zadovoljen sem, da letošnji plan predvideva dograditev zdravstvenega in sindikalnega doma.«

Predsednik delavskega sveta podjetja »Motor« v Škofji Loki, tov. Janko Japelj: »Na vabilo sem prisostvoval razpravam o občinskem družbenem planu, zato sem z njim tudi seznanjen. Kot predsednik DS sem dobil od Občinskega ljudskega odbora tudi ves potreben material, tako da sem stvari lahko preštudiral. Kolikor so dane materialne možnosti, občinski družbeni plan dobro zajema vsa področja.

Predsednik prejšnjega DS Tovarne Ipenke v Trzinu, tov. Ivan Sio: »Z občinskim planom sem dobro seznanjen, ker sem na povabilo prisostvoval razpravam o njem. Kot sodim po njegovem sestavu, bomo letos lahko malo laže gospodarili.«

Z enakim vprašanjem smo se obrnili tudi na pravkar izvoljena predsednika delavskih svetov v BPT in Peko Trzin. Povedala sta nam, da sta šele prevzela novo dolžnost in da z družbenim planom še nista seznanjena. Eden od njiju pa je bil že do sedaj član delavskega sveta. Kaže torej, da so dosedanja predsedniki delavskih svetov, kolikor so bili zainteresirani, sodelovali pri sestavljanju družbenih planov. Vendar včasih niso prenašali obravnavanih stvari naprej na člane delavskih svetov. Tako bi kazalo sedaj poskrbeti, da se s plani seznanijo še novi predsedniki in ne le predsedniki, temveč vsi člani organov delavskega upravljanja.

gorenjski obveščevalec

šport - šport - šport - šport - šport

Z MEDNARODNIH SPEEDWAY DIRK V KRANJU

Tokrat so zmagovali Avstrijci

Nagrada AMD Kranj je prejel Hartl Johann (Avstrija), nagrada mesta Kranja pa Unterkoeffer Valentin (Avstrija) — Najboljši Jugoslovani Klemenčič Josip na tretjem mestu — Viden napredok Kranjčana Ivana Jame — Gledalcev okrog 6000

Kranj, 4. maja — V soboto in nedeljo je bila kranjska dirkališna steza v Stražišču ponovno prizorišče mednarodnih speedway dirk — ki so se jih udeležili najboljši tekmovalci iz Avstrije, Jugoslavije, Švice in en tekmovalci iz Danske. Svojo udeležbo so v zadnjem hipu iz neobjavljenih razlogov odpovedali že najavljeni tekmovalci iz Poljske. Zato so na letošnjih dirkah namesto Poljakov, ki so se posebej izkazali na lanske letnih dirkah, triumfirali odlični avstrijski tekmovalci. Posebno se je odlikoval Avstrijec Hartel Johann, ki je tudi osvojil prvo mesto na dirkah v soboto za nagrado Avto-moto društvo Kranj (izločilni sistem dirke, kjer se tekmovalci določijo z izpadanjem). Na nedeljskih dirkah za nagrado mesta Kranja pa je zmagal prav tako Avstrijec Unterkoeffer Valentin (čista speedway dirka, kjer vsak tekmovalci tek-

nih razlogov odpovedali že najavljeni tekmovalci iz Poljske. Zato so na letošnjih dirkah namesto Poljakov, ki so se posebej izkazali na lanske letnih dirkah, triumfirali odlični avstrijski tekmovalci. Posebno se je odlikoval Avstrijec Hartel Johann, ki je tudi osvojil prvo mesto na dirkah v soboto za nagrado Avto-moto društvo Kranj (izločilni sistem dirke, kjer se tekmovalci določijo z izpadanjem). Na nedeljskih dirkah za nagrado mesta Kranja pa je zmagal prav tako Avstrijec Unterkoeffer Valentin (čista speedway dirka, kjer vsak tekmovalci tek-

sce, ker je njegov pilot med dirkami metal z letala letake za tombolo v Ljubljani in bi zaradi tega lahko prišlo do težkih nesreč, ker so otroci ušli preko betonirane bariere na stezo.

TEHNIČNI REZULTATI
Sobota, 3. maja: izločilni sistem — za nagrado AMD Kranj.

1. Hartel Johann (A), 2. Unterkoeffer Valentin (A), 3. Senk Franz (A), 5. Klemenčič Josip (J), 8. Mrak Vinko (J), 11. Jama Ivan (Kranj) itd.

Nedelja, 4. maja: čisti speedway (individualni sistem) — za nagrado mesta Kranja: 1. Unterkoeffer Valentin (A), 15. točk, 2. Holaubeck Otto (A) 14 točk, 3. Klemenčič Josip (Jug.) 13 točk, 4. Aebi Maks (Svica) 11 točk, 5. Schingenschlogel (A) 10 točk, 6. Mathiazen (Danska) 8 točk, 7. Mrak Vinko 7 točk, 8.—11. Jama Ivan (J), Hartel Johann (A), Happel (A), Schenk (A) itd.

—iv

NESREČE

GOSPODARSKO POSLOPJE JE POGORELO

V petek, 2. maja ponoči je prebivalce Jesenovca pri železnih vrtilih iz nočnega spanja preplah. Gorelo je namreč gospodarsko poslopje Alojzija Vebra. Kljub vsem prizadevanjem požara niso mogli pogasiti, temveč so ogenj omejili. Trenutno še ni ugotovljeno, ali gre za namerni požig ali za nezgodo. Materialna škoda znaša 500 tisoč dinarjev.

VLOM IZ MAŠČEVANJA

V noči od 1. na 2. maj je bilo vlomljeno v stanovanje Janeza Kleindinstina v Lancovem pri Radovljici. Vlomilec Janez Azman iz Lancovega, ki si je prisvojil žensko dvokolo in osebne dokumente, je priznal, da je vlomil iz masčevanja. V hišo je vlomil tako, da je razbil okenski okvir, nato pa je odprl večna in sobna vrata.

DRAG KARAMBOL

V petek, 2. maja ob 15.45 se je primerila na cesti I. reda Ljubljana — Kranj na Jecpi huda prometna nesreča. Trčila sta namreč osebni avto S 10885, ki ga je vozil Metod Krzmanec iz Ljubljane in osebni avto S 9488 s šoferjem Ludvikom Dobravcem iz Ljubljane. Do nesreče je prišlo v trenutku, ko je hotel voznik Ludvik Dobravec zaviti na stransko pot. Ker s smernim signalom ni označil smeri, kamor je hotel zaviti, in ker je v zadnjem trenutku opazil za seboj avto, je močno zavrl na svoji desni strani. Ker šofer, ki je vozil za Dobravcem ni utegnil pravočasno zavreti vozila, je bilo trčenje neizbežno. Udarci je bil tako močan, da je zadnji avto porinil prednjega 40 m daleč po cesti. Telesnih poškodb sicer ni bilo, materialna škoda na obeh avtomobilih pa znaša 360 tisoč dinarjev.

SAMOMOR POD VLAKOM

V noči od 2. na 3. maj je v bližini železniške postaje Podkoren izvršil samomor 46-letni Viktor Oman iz Ljubljane. Legel na tir; vlak mu je odrezal glavo. Samomor je storil v duševni depresiji.

STRELA JO JE UBILA

Neurje, ki je v soboto, 3. maja zajelo Kranj in okolice je terjalo smrtno žrtev. Ob 16. uri je strela udarila v katio Poljak iz Zagreba, ki se je prav tedaj mudila na pokopališču. Ponesrečenca se je mudila na obisku pri sorodnikih na Gorenji Savi. Reševalci so odpeljali ponesrečenko na ambulantno, vendar je med prevozom umrla.

V soboto je bil prvi Hartel

muje z vsakim in zmaga tisti, ki nabere največ točk). Na nedeljskih dirkah je v borbo za prva mesta resno posegel tudi Jugoslovani Klemenčič Josip, ki je zbral 13 točk in se tako uvrstil na tretje mesto. Poudariti pa je treba, da so ga staterji oškodovali v 6. dirki za eno točko, ker so zaradi Avstrijca Holaubecka ponovili pravilno izvršen start. Tako bi Klemenčič namesto 13 imel 14 točk in bi zasedel drugo mesto.

Posebno je treba poudariti zelo dober uspeh Kranjčana Jame Ivana, ki je na nedeljskih dirkah zbral 6 točk in se tako s tremi avstrijskimi tekmovalci uvrstil na 8. do 11. mesto. Lansko leto smo bili namreč navajeni tovariša Jamo videti največkrat na zadnjem mestu, medtem ko je v nedeljo v posameznih dirkah zasedel v glavnem drugo in tretje mesto. S tem uspehom je Jama Ivan za Klemenčičem in Mrakom Vinkom (ki je v nedeljo nabral 7 točk) tretji najboljši Jugoslovani.

V zvezi z dirkami je potrebno grajati Alpski letalski center Le-

VARAZDINSKA TEKSTILNA INDUSTRIJA

Varteks

POSLOVALNICA KRANJ

čestita vsem delovnim kolektivom, ustanovam in vsemu delovnemu ljudstvu k delavskemu prazniku 1. maja.

Nudimo po konkurenčnih cenah vse vrste moških, fantovskih in deških oblačil, ter moške, ženske, fantovske in deške plašče.

Kolektiv Poslovne zveze za gozdno in lesno gospodarstvo KRANJ

čestita vsem svojim poslovnim prijateljem in vsemu delovnemu ljudstvu za praznik dela 1. maj.

OBJAVE

JAVNA DRAŽBA

Srednja tehniška tekstilna šola Kranj - Primskovo, bo prodala na javni dražbi v torek, 6. maja ob 17. uri popoldne zidano hišico, ki je začasno služila za pisarniške prostore pri gradnji šole in sicer kompletno kakor stoji. Izkliena cena je 150 tisoč dinarjev. Prodajalo se bo pod pogoji, da kupec hišico podere in jo odpelje do 10. maja. Pravico do dražitve ima vsak, ki položi pred licitacijo varščino 10.000 din ter se izkaže, da je možen plačila. Hišica je primerena, da se prestavi in uporabi kot stanovanjska hiša.

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: 6. maja ob 16., 18. in 20. uri mehiški film: »Ne zanimam svoje preteklosti«. 7., 8. in 9. maja ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film s stereofonskim zvokom »Reka smrti«.

»SVOBODA«, Stražišče: 7. maja ob 19. uri premiera jugoslovanskega filma »Krvava srajca«.

»TRIGLAV«, Primskovo: 8. maja ob 20. uri jugoslovanski film »Krvava srajca«.

RADOVLJICA: 6. maja ob 20. uri in 7. maja ob 18. in 20. uri francoski film »To je zarja«.

BLEJ: 5. do 7. maja amer. barvni film - cinemascope »Piknik«. 8. in 9. maja ameriški film »Ko pride zima«.

»RADIO«, Jesenice: 7. do 9. maja jugoslov. film »Lažnivi cesar«. »PLAVZ«, Jesenice: 8. in 9. maja ameriški barvni film »Edina želja«.

ŽIROVNICA: 7. maja ameriški barvni film »Edina želja«. DOVJE - MOJSTRANJA: 7. maja italijanski film »Slepo dekle iz Sorrenta«.

»SORA«, Šk. Loka: 6. in 7. maja jugoslov. film »Dekle in hrast«.

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 9. maja ob 16. in 20. uri Manners: »Peg, srček moj!« — vesela igra v treh dejanjih. Gostuje PD »Poštar« iz Ljubljane.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

V sredo smo na kranjskem živilskem trgu zabeležili naslednje cene: fižol 60—70, krma za kokoši 35—40, čebulček 200, šalotka 40—60 din liter, korenček 60, navadno korenje 15—20, krompir 10—12, pesa 30—40, čebula 40—60, kislota zelje 35—40, solata 180 din kg, kokoši 450 do 600 din kom., jajca 15—17 din kom., česen 5—8 din kom., špinača 20—25 din merica, solata berivka 25 din merica, radič 25 do 30 din merica in semenski grah 20 din merica; surovo maslo 480, sir - skuta 90—100 din kg, mleko 30 din liter, smetana 250 din liter.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V TRŽIČU

Rojena je bila Lidija Ajdnik. Umrla so: Franc Zupan, tovarniški mojster in Franciška Seifert roj. Klopčič, invalidska upokojenka.

Razpis

»Iskra«, tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj sprejme pravnika v personalni službi. Pismene ponudbe z opisom dosežanj zaposlitve pošljite na navedeni naslov ali pa se osebno zglasite v personalnem oddelku tovarne. Nastop službe je zaželen takoj ali po dogovoru.

Trgovsko podjetje

»MODA«

KRANJ

sprejme

POSLOVODJO

ZA

GALANTERJSKO

POSLOVALNICO

Ponudbe poslati na

upravo podjetja

MALI OGLASI

Prodajam prenosni stroj za izdelavo zidne opeke. Naslov v oglasnem oddelku. 731

Izobil sem 25. aprila usnjeno rokavico v Škofji Loki od Plevne do Petrola. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne na »Petrol« v Škofji Loki. 767

Našel se je zlat prstan. Lastnik ga dobi na OLO Kranj, soba št. 28. 768

Izobil sem denarnico z dokumenti 26. aprila 1958 od Gorenje Save do postaje St. Jošt. Najditelja prosim, naj proti nagradi vrne Jožetu Knifcu, Zg. Besnica 21. 769

Izobil sem 21. aprila nov klobuk, nerabljen, od Kranja do Koprice. Najditelja prosim, naj ga vrne proti nagradi na ime Alojz Gregor, Tenetiše 33, Golnik. 770

Moško kolo »Diamant« prodam. Volčič Jože, Gorenja vas - Retenče št. 52, p. Škofja Loka. 771

Ugodno prodam motorno kolo »Ardie« registrirano, 200 ccm. Sr. Bela 11, p. Predvor. 772

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak delavnik ob 5.05, 6., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri; ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 5. MAJA

- 8.05 Glasbeni album.
- 9.00 Radijski roman — Vladimir Babula: Planet treh sonc.
- 10.10 Dopoldanski koncert komorne glasbe.
- 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Prežihov Voranc: Nagrada.
- 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v maju.
- 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Nesreča v gorah.
- 15.40 Listi iz domače književnosti — Branko Čopić: Učiteljica.
- 16.00 Portreti jugoslov. opernih pevcev: baritonist Vladimir Ruždjak.
- 17.15 Srečno vožnje!
- 18.00 Mladinska oddaja: Matura.
- 18.45 Radijska univerza — Dr. Jan Zabinski: Psihologija živali - II.
- 20.00 Koncert simfoničnega orkestra Jugoslovanske radiofonije.
- 21.15 Kulturni razgledi — Jože Humer: Kulturno življenje ljubljanskih študentov.
- 22.15 Poje vam Frank Sinatra.

TOREK, 6. MAJA

- 8.35 Lucijan Marija Škerjanc: Osem narodnih napevov.
- 9.30 Slavnj virtuozi in pevci vam igrajo in pojo.
- 11.30 Za dom in žene.
- 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Ivan Smit: Varujmo gozdove pred požari.
- 13.15 Iz operetnega sveta.
- 13.40 Pester spored opernih melodij.
- 14.20 Za otroke — Gustav Morčinek: Dve šoli.
- 15.40 Fotopisi in spomini Slavko Rupel: V Dantejevem mestu.
- 16.00 Za ljubitelje in poznavalce.
- 17.45 Jože Kampič igra s svojim kvintetom.
- 18.00 Sportni tednik.
- 18.30 Iz zakladnice jugoslovanskih samospevov.
- 18.45 Domače aktualnosti.
- 20.30 Radijska igra — Federico Garcia Lorca: Mariana Pineda.
- 22.15 Za prijatelje jazza.

SREDA, 7. MAJA

- 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori.
- 10.10 S koncertnega odra Slovenske filharmonije.
- 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo: Nesreča v gorah.
- 12.05 Mali koncert solistične glasbe.
- 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Tone Marolt: Obračunavanje strojnih uslug v kooperaciji.
- 13.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov.
- 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Prežihov Voranc: Nagrada.
- 15.40 Pri klasičnih mojstrih — Colette: Komedianti.
- 16.00 Koncert po željah.
- 17.10 Sestanek ob petih.
- 17.30 Filmska glasba.

Prodajam dobro ohranjeno enostanovanjsko hišo v bližini Kranja. Naslov v upravi lista. 773

Prodajam telico, 8 mesecev staro. Vehovec Janez, Voklo 39, Senčur. 774

Prodajam motor NSU 200 ccm, dobro ohranjen, motorno žago (cirkularno), kompletno, z motornim »Skoda« 7.5 KS in parcelo 1000 kv. metrov z malo hišico, takoj vseljivo. Poizve se vsak dan Labore št. 23. 775

Dobro znana oseba, ki je v soboto, 26. aprila, vzela verižico z obesimo in prstan v kopalni kabini kopališča v Kranju, naj ju vrne blaginčarki kopališča. 776

Miren in pošten fant išče opremljeno ali neopremljeno sobo v bližini Kranja s 1. julijem. Gre tudi za sestanovalec. Nudi visoko nagrado. Naslov v oglasnem oddelku. 777

Preključujem blok št. 36495, izdan v Komisiji trgovini v Kranju z dne 24. januarja 1958. Franc Pavšič, Kranj. 778

Sprejemam dekle ali upokojenko za varstvo otrok. Ponudbe poslati na upravo lista. 779

- 18.00 Kulturni pregled.
- 18.30 Glasba narodov sveta: Od Indijskega do Atlantskega oceana.
- 18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.
- 20.00 Manuel de Falla: Kratko življenje, opera v dveh dejanjih.
- 21.15 Majski večeri.

ČETRTEK, 8. MAJA

- 8.35 Plošča v ploščo.
- 9.00 Iz skladateljske popotne torbe.
- 11.00 Odlomki iz oper.
- 11.30 Cicibanom — dober dan!
- 11.45 Pesmi za naše male...
- 12.30 Za kmečke žene: Kako spravljamo zimsko obleko.
- 12.40 Pozdrav iz Makedonije.
- 13.40 Popoldanski divertimento.
- 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
- 15.40 Humoreska tega tedna — Zuzka Zguriška: Zobje.
- 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji.
- 18.00 Radijska univerza — Dr. Dušan Hadži: Kavčuk in guma.
- 18.45 Četrtna reportaža.
- 19.50 Tedenski notranje-politični pregled.
- 20.05 Četrtni večer domačih pesmi in napevov.
- 22.15 »Po svetu jazza«: Count Basie in njegov orkester.

PETEK, 9. MAJA

- 8.05 Orkestralna matineja.
- 9.00 Radijski roman — Vladimir Babula: Planet treh sonc.
- 10.10 Dopoldanski koncert solistične glasbe.
- 11.30 Za dom in žene.
- 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Erik Eisel: Izkušnje s siliranjem trave.
- 12.40 Poje Ljubljanski vokalni oktet.
- 13.15 Od arije do arije.
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: Dobri pomočniki deklice Vitaminke.
- 15.40 Iz svetovne književnosti — Withe Burnett: Dunajski piknik.
- 16.00 Koncert ob štirih.
- 18.00 Iz naših kolektivov.
- 18.30 Umetne in narodne pesmi poje ženski zbor »France Prešeren« iz Kranja p.v. Petra Liparja.
- 18.50 Družinski pogovori.
- 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled.
- 20.30 Večerni koncert.
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 10. MAJA

- 8.05 Lepe melodije — znani napevi.
- 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo: Dobri pomočniki deklice Vitaminke.
- 10.10 Popularne orkestralne melodije.
- 11.00 Pionirski tednik.
- 12.00 Opoldanski operni koncert.
- 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Rihar: Sklepi republiškega zborovanja čebelarjev.
- 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
- 15.40 S knjižnega trga.
- 16.00 Glasbene uganke.
- 18.00 Okno v svet: Angola.
- 18.45 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori.
- 20.00 Zabavni večer.
- 22.15 Oddaja za naše izseljence.

NENAVADNA STATISTIKA NAGEL RAZVOJ MOTORIZACIJE V JUGOSLAVIJI

o našem telesu

OB KONCU LETA 1956 JE BIL V DRŽAVI OKROG 60.000 VOZIL. OB KONCU 1958 PA JIH BO V PROMETU OKROG 140.000 — SLOVENIJA NA PRVEM MESTU

Motorizacija se širi vsak dan bolj tudi v Jugoslaviji, kjer so do pred nekaj leti samo lahko sanjali o lastnem motokiklu ali avtomobilu.

Pred vojno je bilo v Jugoslaviji okrog 25.000 motornih vozil. Osebnih avtomobilov je bilo trinajst tisoč, število kamionov pa popolnoma brezpomembno. Med vojno je bilo pokvarjenih ali odpeljanih veliko število motornih vozil, tako da se je Jugoslavija znašla leta 1945 tudi na tem področju popolnoma na tleh. Pričeti je bilo treba znova. Porušena dežela je terjala obnovo in ker so bile železniške proge razdejane, se je bilo treba zateči za prevoz prehrane in gradbenega materiala h kamionom. V inozemstvu so jih nakupili nekaj, nekaj so jih dobili iz Amerike; treba pa je bilo misliti na lastne tovarne. Tako so pričeli graditi v Mariboru tovarno avtomobilov (TAM), ki se je v teku zadnjih let precej razširila in pošilja sedaj na trg nekaj tisoč kamionov in avtobusov letno.

Potrebe industrije so terjale, da se je država v uvozu omejevala na najnujnejše. Zato so na tem področju ivažali kamione in traktorje, v manjši meri pa avtomobile in motokikle. Zaradi tega se je število kamionov dvignilo ob koncu leta 1956 od štirinatisoč predvojnih na petindvajset tisoč, število osebnih avtomobilov je ostalo neizpremenjeno, podvojilo pa se je število motokiklov.

V teku leta 1956 so pričele z izdelavo prometnih sredstev še nekatere druge

tovarne v Jugoslaviji. Tako tovarna motorjev v Kopru (TOMOS), tovarna kamionov in avtobusov v Priboju (FAP), postavljena je bila podlaga za tovarno osebnih avtomobilov v Kragujevcu (Crvena Zastava), ki izdeluje osebnih avtomobile po licenci Fiat, za tovarno motokiklov v Vogošću in drugod.

Leta 1956 je pomenilo važen korak naprej, saj je prišlo tako iz domačih tovarnih kot iz inozemstva precej vozil; ob koncu leta je bilo v vsej Jugoslaviji okrog 60.000 motornih vozil, brez mikromotorjev, ki jih ne registrirajo.

Lani se je število avtomobilov, kamionov, traktorjev, avtobusov in predvsem motokiklov povečalo za približno 25.000. Prišli so na trg tisoči osebnih avtomobilov Fiat 600, Multipla in Fiat 1400 ter poltovornikov Fiat 615 in Fiat Campagnola, ki jih izdeluje tovarna Crvena zastava v Kragujevcu. Zlasti mali 600, ki jih prodajajo na obroke, so šli takoj v roke srečnih kupcev. Prav tako je prišlo na trg več kot deset tisoč motorjev iz koprskih tovarnih TOMOS in motokikli iz drugih manjših jugoslovanskih tovarnih ter iz inozemstva, kot »darila« so rodnikov.

Kakšen je položaj v Sloveniji? Tu je v prometu okrog 20.000 motornih vozil, kar pomeni četrtnino vseh vozil v Jugoslaviji, kljub temu, da ne živi tu niti desetina jugoslovanskega prebivalstva.

Ob koncu leta 1957 je bilo v Sloveniji registriranih 5141 osebnih avtomobilov, od katerih jih je bilo novih kar 1765. Od teh jih je bilo 909 uvoženih iz inozemstva, ostali pa so bili domače proizvodnje. Avtobusov je bilo ob koncu leta v Sloveniji 654, od tega okrog sto novih in samo 19 iz inozemstva.

Tovarnih avtomobilov pa je v Sloveniji 4078, poleg teh pa je še 547 traktorjev - vlačilcev. Največ pa je motornih koles, okrog 9000, izmed katerih jih je skoro 4000 bilo registriranih v teku leta 1957. V to število niso vključeni mopedi ali mikromotorji do 50 kubikov. Okrog dvatisoč motokiklov je bilo lani uvoženih iz inozemstva.

Slovenija je torej lani napravila občuten korak naprej. Danes pride po eno motorno vozilo na vsake 75 prebivalcev, v ljubljanskem okraju pa na vsake 48, medtem ko je prišlo ob koncu leta 1956 eno motorno vozilo na 109 prebivalcev.

V zadnjih dveh letih so bili postavljeni temelji, na katerih se bo razvijala tudi ta panoga gospodarstva. Letos bo Crvena Zastava dala v promet samo 1800 avtomobilov Fiat 600, medtem ko bodo izdelali tudi precej drugih vozil. TOMOS v Kopru obljublja 18.000 raznih motornih koles, od katerih ra-

čunajo, da jih bodo prodali v Sloveniji 23 odstotkov. Kakšnih dvajset tisoč motorjev bodo izdelale tovarne v Zagrebu in Vogošću, medtem ko bodo uvozili nekaj tisočev motokiklov in avtomobilov iz raznih držav. Seveda je treba tem številkam dodati tudi številna »darila« iz inozemstva. Strokovnjaki računajo, da bo ob koncu tega leta v Jugoslaviji v prometu okrog 140.000 motornih vozil.

ZA RAZVEDRILLO

Prosim, sedita bližje!
(iz »rada«)

JASNA STVAR

— Ampak, tovariš pek, zakaj pa so pri vas toliko manjše žemlje, kot drugje?
— Čisto razumljivo; tam dajejo vanje več testa...

Nohti nam porastejo za 4,5 cm vsako leto

Hitrost prenašanja bolečine je 54 km na uro

V življenju vdihnemo okoli 19,9 kg prahu

Clovek se rodi z 270 kostmi, a ko umre jih ima le 206

Trepetamo s hitrostjo okoli tisoč pet sto metrov na uro

Lasje porastejo letno za 15 cm

Atmosfera pritiska na nas s težo 14.967 kg

Vsak korak potrebuje 5 kg energije

Zanimivi podatki

O LADJAH

Prvo ladjo so zgradili v starem Egiptu nekako okoli leta 2000 pred našim štetjem. To je bila trgovska ladja, ki

To je največja vojna ladja na svetu, ameriška letalonosilka »Forrestal«, z nosilnostjo 60.000 brutoregistrskih ton.

so jo poganjali z vesli, imela pa je tudi majhna štirioglasta jadra iz živalskih kož. Ta prva ladja je vedno plula le ob obalah Sredozemskega morja. Ob obalah pa zato, ker si na odprto morje še niso upali, ker še niso poznali kompasa.

Najhitreje je Atlantski ocean preplula ladja »United States«, ki je junija leta 1952 izplula iz newyorškega pristanišča in po treh dneh, 10 urah in 40 minutah vožnje pristala v pristanišču Southampton v Angliji. Med vo-

njo je torej dosegla povprečno hitrost 70 kilometrov na uro! Angleška ladja »Queen Mary«, ki je oktobra 1938 leta osvojila »modri trak«, je za to pot porabila 10 ur več.

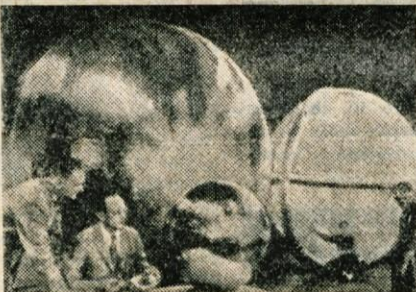
Od vseh ladij se je doslej najbolj približal Južnemu tečaju ruski ledolomilec »Fedor Lietke«, ki mu je to uspelo avgusta leta 1955. Argentinski ledolomilec »General San Martin« pa se je 3. januarja istega leta najbolj približal Severnemu tečaju.

Največja potniška ladja na svetu pa je angleška ladja »Queen Elisabeth«, ki ima 83.673 ton nosilnosti, je dolga nad 300 metrov, njen podvodni del pa sega do 33 metrov globoko. Njeni motorji lahko dosežejo do 200 tisoč konjskih sil moči.

Največji ladijski prostor na potniški ladji je jedilnica na parniku »Queen Mary«, ki je dolga 50, široka pa 35 m. V njej ima hkrati prostora 815 ljudi!

Vojaške ladje tipa »Liberty Ships«, ki so znane iz minule svetovne vojne, so ostale zapisane v zgodovini ladijedelnštva kot ladje, ki so jih zgradili najhitreje: vsako od teh, ki so imele po 10.500 ton in ki so jih zgradili pod vodstvom ing. Henryja J. Kaiserja, so naredili v komaj štirih dneh in 15 urah. To je res rekorden čas, ker znano je, da gradnja ladij, predvsem z večjo tonažo traja razmeroma zelo dolgo, torej več mesecev.

SATELITI IZ PLASTIČNE SNOVI

Videli jih bomo s prostim očesom. Novi umetni sateliti, ki jih nameravajo v kratkem izstreliti Američani, bodo merili nekaj metrov v premeru. Izdelani so iz plastične snovi v obliki balona, ki jih bo posebna naprava napihnila, brž ko bodo dosegli določeno višino.

Da bi vzel svojo obleko in denar, sem se moral vrniti v polkovno vojašnico. Noga me je bolela in zato sem šepal. Dežurni zdravnik, stoječ pred vrati, se je, brž ko me je zagledal, kako počasi in s težavo hodim, zadržal, češ kaj ne pohitim. Skušal sem, toda ni se mi dovolj posrečilo; vodnik mi je ukazal, naj stečem petdeset metrov nazaj in se vrnem hitreje, sicer me bo poslal na raport. Poskusil sem, toda malone sem se sesedel. Na srečo je prišel vodnik iz mojega oddelka. Pojasnil je, kako je z menoj in tako so mi naposled dovolili, da sem odšel v vojašnično sobo.

Izurjeni vojak, ki je bil starešina naše sobe, se je silno rad boksar. Kadarkoli je bilo treba koga kaznovati, je pozval krivca predse in mu velel, naj si natakne rokavice, da bi ga premlatil.

Neko noč, ko sem že temeljito okrevl po svoji poškodbi, sem pozabil očistiti eno izmed sob v vojašnici. Izurjeni vojak me je pozval na dvoboj. Ta prvak je imel navado, da se je zagnal v svojega nasprotnika in tako dolgo mlatil po njem, dokler ga ni knockoutiral. Tudi name se je spravljal tako. Izmaknil sem se mu in mu prisilil eno po levem licu, da se mu je iz nosu pri prič ulila kri. Zasukal se je in planil nadme ves divji in povsem nezavaran. Položil sem ga na tla. Vstal je in spet sem ga treščil na tla. Tokrat je tam tudi ostal. Opomogel si je in me je vprašal, kje sem se naučil boksati. Ko sem omenil ime boksarja iz Sunderlanda, ki me je učil, je izurjeni vojak zamišljeno dejal: »Škoda, da ni ta tič prišel pred teboj sem.« Tako sva postala prijatelja, in kadarkoli je bilo treba poslej izvršiti kazen, me je sobni starešina poklical, da bi jaz opravil to nalogo.

Sebi v nesrečo pa sem sklenil nastopiti na gardnem boksarskem tekmovanju. V prvih dvobojih sem se kar

dobro odrezal, potlej pa je prišel na vrsto neki rdečelasi Irec s silovitim udarcem. V prvi rundi je prišel naravnost iz svojega kota in me kresnil po bradi, da sem padel in obležal. Šele čez dve uri sem prišel docela k sebi. Odstitihdob nisem nikoli več stopil v ring.

Po končanem šolanju v gardni vojašnici so me bili poslali v londonski Tower, kjer sem prejel svojo prvo rdečo bluzo in medvedjo kučmo. Kako ponosen sem bil na to opravo! Vendarle se nisem mogel otresti občutka, da sem videti smešen. Prijev iz pesmi »Šaljivi kapelnik« mi je nenehno rojil po glavi: »Nova oprava, to je tisto, kar buri ti srce«.

Življenje v Towerju je bilo znošno — dvakrat tedensko sem bil na straži, včasih pa so me poslali v patroljo. Nekajkrat sem bil tudi ključar. Natanko opolnoči Tower namreč zaklenejo. Stražar položi ključke na baržunasto blazinico, ki jo nosi s seboj. Z njim je spremstvo. Ko dospe do vašega stražarskega mesta, ga morate z vzklikom vprašati:

»Stoj, kdo gre?« (Seveda to že veste!)

»Ključki — zakliče.

»Čigavi ključki?«

Temu sledi ošaben odgovor: »Kraljevi ključki.«

Potlej zakličete na ves glas:

»Naj gredo kraljevi ključki mimo, vse je v redu.«

Nato izkažete čast in ključki Njenega veličanstva gredo mimo vas. Tower je vsako noč zaprt od polnoči dalje in sleherno noč ponove to ceremonijo. Sčasoma vam postane kar všeč.

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Vse je spremenjeno v številke — na primer, da bi se pravilno obrnili, dvignete ob glasnem štetju en, dva, tri, nogo visoko in potem z njo z vso močjo udarite ob tla. Iz zdravstvenih razlogov vam ne priporočajo, da bi hodili — pač pa: »položite nogo spretno na tla«. Kdor je pametnejši od mene, bo nemara razložil ta razložek. Takisto delate s puško, na rame ali k nogi, sleherni gib spremlja večno kričanje »en, dva, trik«.

Gardistov babbav je njegova bela, bleščeča oprema. Kot regrut jo morate čistiti, čistiti, niti drobenega madeža ne sme biti na njej. Če vodnik pri pregledu najde na njej kako liso, vrže vso opremo v vedro za premog. Regrut mora potem vse znova očistiti. Sleherni, tudi najmanjši bakreni gumb se mora na vso moč lesketati.

Nekega dne sem se med vaj zasukal na levo, namesto na desno.

»Ti zapečeni brezbarvni lenuh,« je zakričal vodnik, zgrabil mojo puško, jo treščil na prste mojih nog in z istim glasom pripomnil: »Če mi to še enkrat napraviš, ti zabijem to prekleto puško v rit.«

Nekega dne sem igral rokomet, si potolkel koleno in prepeljal so me v bolnišnico. Dežurni ranocelnik mi je pregledal rano. »Nič posebnega,« se je namrdnil, vzel v roko iglo in mi rano zažil. Peklensko je bolelo. Dva dni se nisem mogel niti ganiti. Ko je zdravnik videl, kakšno je moje koleno, me je poslal v bolnišnico Millbank, kjer so me rentgenizirali in ugotovili, da imam skledico na kolenu zlomljeno. V bolnišnici sem ostal več kot mesec dni, nato pa so mi dali tri tedne bolniškega dopusta.